

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

L. Annæi Senecæ Philosophi Opera, Qvæ Exstant Omnia

Seneca, Lucius Annaeus <Philosophus>

Antverpiæ, 1605

Epist. CV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53700)

A posse contemni quàm exsilium? & exsilium sibi indixit & mortem, & interim bellum. Possumus itaque aduersus ista tantum habere animi: libeat modò subducere iugo col- lum. In primis autem despiciendæ sunt voluptates: eneruant, & effaminant, & multum petunt. multum autem à fortunâ petendum est. Deinde spernendæ opes: ²⁸ auctora- menta sunt seruitutum. Aurum & argentum, & quidquid aliud felices domos onerat, relinquatur. non potest gratis constare libertas. Hanc si magno æstimas, omnia paruo æstimanda sunt.

EPIST. CV.

BREVIA, sed *utilia*, præcepta ad *Securitatem*. *Lege, & vsurpa.*

B **Q**UAE obseruanda tibi sint, vt tutior viuas, dicam. Tu tamen sic audias conseo ista præcepta, quomodo si tibi præciperem, quâ ratione bonam valetudinem ¹ in Ardeatino tuereris. Considera, quæ sint quæ hominem in perniciem hominis instigent: inuenies spem, inuidiam, odium, metum, contemptum. Ex omnibus istis, ad eò leuissimum est contemptus, vt ² multi in illo remedij causâ delituerint. Quem quis contemnit, calcat sine dubio, sed transit. Nemo homini contempto, pettinaciter, nemo diligenter nocet. Etiam in acie iacens præteritur: cum stante pugnatur. Spem improborum vitabis, si nihil habueris quod cupiditatem alienam ³ & improbam irriter, si nihil insigne possideris. Concupiscuntur enim insignia, etiam si parum nota sunt. Sic verò inuidiam effugies, si te non ingesseris oculis, si bona tua non iactaueris, si scieris in finu gaudere. Odium autem ex offensâ sic vitabis, neminem laceffendo gratuito: à quo te sensus communis ruebitur. fuit enim hoc multis periculosum. Quidam odium habuerunt, nec inimicum. Illud ne timearis, præstabit tibi & fortunæ mediocritas, & ingenij lenitas: cum te esse homines scient, quem offendere sine periculo possint. Reconciliatio tua & facilis sit, & certa. Timeri autem tam domi molestum est, quàm foris: tam à seruis, quàm à liberis. Nulli non ad nocendum satis virium est. Adice nunc, quòd qui timetur, timet. nemo potuit terribilis esse securè. Contemptus superest: cuius modum in suâ potestate habet, qui illum sibi adiunxit: qui contemnitur, quia voluit, non quia debuit. Huius incommodum & artes bonæ discutiunt, & amicitia eorum, qui apud aliquem potentem potentes sunt. quibus applicari expediet, non implicari: ne pluris remedium, quàm periculum constet. Nihil tamen æquè proderit, quàm quiescere, & minimum cum aliis loqui, plurimum secum. Est quædam dulcedo sermonis, quæ irrepit, & blanditur, & non aliter quàm ebrietas aut amor secreta producit. Nemo quod audierit, tacebit: nemo quantum audierit, loquetur. Qui rem non tacuerit, non tacebit auctorem. Habet vnusquisque aliquem cui tantum credit, quantum ipsi creditum est: vt garulitatem suam custodiat, & contentus sit vnus auribus, ⁴ populum faciet. Sic quod modò secretum erat, rumor est. Securitatis magna portio est, nihil iniqui facere. Confusam vitam & perturbatam impotentes agunt: tantum metuunt, quantum nocent: nec villo tempore vacant. Trepidant enim cum fecerunt, hærent, conscientia aliud agere non

²⁸. AVCTORAMENTA SVNT.] *Id est, premia, quibus vendimus libertatem, imus in seruitutem.*

EPIST. CV. I. IN ARDEATINO.] *In illo igitur tractu Latij aer, vt apparet, non bonus aut saluber: neque nunc puto esse.*

2. MULTI IN ILLO REMEDII CAUSSA.] *Vt olim ille Brutus, liberator urbis, de quo Livius: Neque in animo suo quidquam regi timendum,*

neque in fortunâ concupiscendum relinquere statuit, contemptuque tutus esse, vbi in iure parum præsidij esset.

3. ET IMPROBAM IRRITET.] *Vellem, improbitatem.*

4. POPVLVM FACIET.] *Id est, etiamsi vni rem dixerit, ille porro vni, hic alteri, alterique: & ita populus sciet. Ipsam rem dicit, mihi clavam: & demissor, quid ita corrigi, poculum, Pincianus voluerit.*

GG 3

5. TVTVM

non patitur, ac subinde respicere ad se cogit. Dat pœnas, quisquis exspectat: quisquis A autem meruit, exspectat. Tutum aliqua res in malâ conscientiâ præstat, nulla securum. putat enim se, etiam si non deprehenditur, posse deprehendi: & inter somnos mo- uetur, & quoties alicuius scelus loquitur, de suo cogitat. Non satis illi oblitteratum vide- tur, non satis tectum. Nocens habuit aliquando latendi fortunam, numquam fiduciam.

EPIST. CVI.

TENVIS & Chryssippæ quæstio, An Bonum sit corpus? In extremo aliquid contra argutias.

TARDIVS rescribo ad epistolas tuas, non quia districtus occupationibus sum: hanc excusationem caue audias: vaco, & omnes qui volunt, vacant. Neminem B res sequuntur: ipsi illas amplexantur, & argumentum esse felicitatis occupationem pu- tant. Quid ergo fuit, quare non protinus rescriberem tibi, de quo quærebas? Veniebat in contextum operis mei: scis enim me moralem philosophiam velle complecti, & om- nes ad eam pertinentes quæstiones explicare. Itaque dubitavi utrùm differrem te, an, donec suus isti rei veniret locus, ius tibi extra ordinem dicerem: humanius visum est, tam longè venientem non detinere. Itaque & hoc ex illâ serie rerum coherentium ex- cerpam, & si qua erunt huiusmodi, non quærenti tibi vltro mittam. Quæ sint hæc, in- terrogas? Quæ scire magis iuvat, quam prodest: sicut hoc de quo quæris, an bonum corpus sit. Bonum prodest: facit enim: quod facit, corpus est: bonum, agit animum, & quodammodo format & continet: quæ ergo propria sunt corporis, ea corporis bona sunt: corpora ergo sunt, & quæ animi sunt, nam & hic corpus est. Bonum hominis ne- cessè est corpus sit, cum ipse corporalis. Mentior, nisi & quæ alunt illud, & quæ valetu- dinem eius vel custodiunt vel restituunt, corpora sunt: ergo & bonum eius corpus est. C Non puto te dubitaturum, an affectus corpora sint, ut aliud quoque de quo non quæris, intulciam: tamquam ira, amor, tristitia. si dubitas, vide an vultum nobis mutant, an frontem adstringant, an faciem diffundant, an ruborem euocent, an fugent sanguinem. Quid ergo? tam manifestas corpori notas credis imprimi, nisi à corpore? Si affectus cor- pora sunt, & morbi animorum, & avaritia, crudelitas, indurata vitia, & in statum in- emendabilem adducta: ergo & malitia, & species eius omnes, malignitas, invidia, super- bia. Ergo & bona. primum quia contraria istis sunt: deinde, quia eadem tibi indicia præstabant. An non vides, quantum oculis det vigorem fortitudo? quantam intentio- nem prudentia? quantam modestiam & quietem reuerentia? quantam serenitatem læ- titia? quantum rigorem severitas? quantam remissionem veritas? Corpora ergo sunt, quæ colorem habitumque corporum mutant, quæ in illis regnum suum exercent. Om- nes autem quas retuli virtutes, bona sunt, & quidquid ex illis est. Numquid est dubium, an id quo quid tangi potest, corpus sit?

Tangere enim & tangi, nisi corpus, nulla potest res, vt ait Lucretius. D
Omnia autem ista quæ dixi, non mutarent corpus, nisi tangerent: ergo corpora sunt. Etiamnum, cui tanta vis est, vt impellat & cogat & retineat & iubeat, corpus est. Quid ergo? Non timor retinet? non audacia impellit? non fortitudo immittit, & impetû dat? non moderatio refranat ac reuocat? non gaudium extollit? non tristitia adducit? Deni- que quidquid facimus, aut malitiæ, aut virtutis gerimus imperio: quod imperat corpori, corpus

5. TUTUM ALIQUA RES.] Totidem serè ver- bis Seneca Tragicus:

Tutum aliqua scelus, at nulla securum tulit.

EPIST. CVI. SCIS ENIM ME MORA- LE M.] Scripsit libros eo titulo: heu, ubi sunt? Lactan- tius nominat, & dixi in Vita.

2. TAM LONGE VENIENTEM.] E Sici- liâ scribentem.

3. REMISSIONEM VERITAS.] Animus simplex & apertus, non se custodiens. Muretus, hilaritas, fecerat contra omnes libros: & certè præiit tam læticia.